

paa denne Maade; thi vort Lands sande Kolonier ere de Egne, hvor dets Ideer udbrede sig, hvor man læser dets Bøger og hvor man taler dets Sprog. I selve Frankrig udviskes Landskabsmaalene efterhaanden, og den Tid nærmer sig, da disse ville svinde bort, og da endog selvstændige Sprog saa som det provencalske, det baskiske, det nedre-bretonske og det flamske ville blive afløste af det franske. Uden for vore Grænser er fremdeles fransk Nationalsproget i henved Halvdelen af Belgien, i det vestlige Schweiz og i enkelte Dele paa den italienske Side af Alperne, ligesom ogsaa paa den anden Side af Havet, paa Haïti, i Dele af Canada og de nordamerikanske Fristater. Det tales end videre i alle civiliserede Lande, hvor der er Folk, som sysle med Kunst eller med andre Taakens Værker. Af Hollænderne, hvis Sprog jo er nedertysk, kunne ikke mange højtyisk, hvorimod alle de dannede Hollændere kunne fransk, ja! endog meget godt fransk. Omkring i Tyskland læres der ogsaa fransk, skjønt man jo med Skinsyge passer paa, at vort Sprog ikke skal faa altfor megen Magt i dette Land. Det er tilstrækkelig kjendt, at fransk Sprog og franske Sæder have stor Udbredelse hos de dannede Klasser i Rusland, og at de Engelskmænd, der overhovedet kunne tale et fremmed Sprog, da have valgt det franske. Hvorledes Forholdet i saa Henseende stiller sig i de skandinaviske Lande har jeg ikke nødig at udvikle paa dette Sted; men jeg vil kun sige, at jeg, da jeg for et Par Aar gjorde en Rejse i disse Egne, havde rig Lejlighed til at iagttage, hvor stor Pris man dér sætter paa Frankrig og hvad der kommer derfra. Det er nu vistnok meget mærkeligt, at man i de skandinaviske Lande, hvis Sprog er i saa nær Slægt med tysk og hvis Beboere derfor med Lethed kunne lære tysk, har saa megen Sympathi for Frankrig og for det langt sværere franske Sprog. Paa min Rejse mærkede jeg alle Vegne, at Folk meget gjerne vilde tale fransk med mig, men jeg følte tillige, at de

kun gjorde det med Møje; naar jeg talte tysk til dem, var det, som om de bleve friede fra et Aag, og Talen gik da langt mere flydende. Jeg gjorde den samme Iagttagelse i Kjøbenhavn, Stockholm og Kristiania.

Sympathien for Frankrig og Vanskeligheden ved at lære dets Sprog i Modsætning til Nordboernes mindre venlige Følelser over for Tyskerne samt Letheden ved at lære tysk, give ogsaa Nøglen til Forklaringen af et Udtryk, som jeg gjentagne Gange har hørt af Tyskere. „Nordboerne“, sige de, „holde meget af Franskmandene, men de undgaa dem gjerne paa Rejser; de holde ikke af os, men de søge os gjerne paa Rejser“.

Der er nu visselig flere Sprog, som tales af et større Tal Mennesker, end det franske. Man kan næmlig regne, at de engelsktalende for Tiden i alt udgjøre 96, de russisktalende 80, de tysktalende 60 og de spansktalende 46 Mill., medens de fransktalende kun udgjøre 44 Mill. Det er ogsaa rimeligt nok, at det engelske om ikke lang Tid vil faa Overvægten over alle andre Sprog, da det jo allerede nu er Kultursproget i Nordamerika, Sydafrika, Avstralien og det yderste Østen; men i Evropa vil det franske uden al Tvivl for lange Tider vedblive at være det mest afholdte Sprog. I alle de Lande, hvor Befolkningen er af latinsk Rod, altsaa ogsaa i Rumænien, Italien, Spanien og Portugal foruden i hele det spanske og portugisiske Amerika er fransk det Sprog, der skattes højest efter selve Landssproget, og de store franske Forfatteres Arbejder have dér en Hædersplads i alle Bogsamlinger. Fremdeles frembyder det nordlige Afrika, der ved sine Nybyggere maa regnes som en Del af Evropa, en vid Mark for Udbredelsen af fransk, og Ørkenens Sønner søge nu i tusendvis at lære at tale det; alle de arabiske Varemæglere i Nordafrikas Egne kjende det allerede. Hvilken Udgang Kampen om Herredømmet imellem Kultursprogene endogsaa faar, vort skjønnede Mordersmaal vil have en lang Fremtid for sig.

Lidt om Kreolerne,

af Ed. Erslev.

Spørgsmaalet om, hvad man skal forstaa ved Ordet „Kreol“ besvares paa mange Maader; men det rette er, at det fra først kun betyder en blank, der er født i det varme Amerika. Ordet, der paa spansk hedder „criollo“, er af usikker Oprindelse; efter nogle kommer det af det

spanske „criar“, opdrage, føde, efter andre er det et caribisk Ord og efter atter andre et Ord, der er opfundet af Landeranerne („Conquistadorerne“). I Dansk Vest-

*) E. Littré. Dictionaire. I. 1863. S. 891.

indien bruges det rettelig kun om de indfødte blanke, og det samme er Tilfældet i Engelsk-Vestindien*). Om Forholdet i Perú siger imidlertid den reisende *Tschudi***) : „I Evropa tror man hyppig, at Begrebet „Kreol“ er knyttet til en bestemt Farve, men det er ikke saaledes; thi i Perú bruges Navnet „Kreol“ om alle de Amerikanere, der nedstamme fra Forældre fra den gamle Verden, det være Evropæere eller Afrikanere; der er ligesaa godt hvide som sorte Kreoler.“ Navnet bruges isøvrigt der ikke alene om Mennesker, men ogsaa om Dyr, og man siger saaledes i Perú f. Ex. om Heste, Hornkvæg og Høns, at de ere „criollos“, naar de nemlig ikke ere indførte fra den gamle Verden, skjønt de jo stamme derafra.

I Følge Dr. *O. Kuntze***) regner man paa Puerto Rico „alt muligt“ til Kreoler, og han taler om derværende Kreoler som Blandinger af for det meste hvidgul Farve, der nedstamme fra Indianere med Evropæere eller Mullatter; senere †) taler han ved Mellemamerika om „Halv-indianerne“ som Kreoler. Der gives fremdeles ogsaa Kreoler i den gamle Verden, og Dr. *Oelsner-Monmerqué*, der har opholdt sig 4 Aar paa den franske Ø Bourbon, øst for Afrika, har skrevet en lille Afhandling om de derværende Kreoler ††); under dette Navn forstaar han Folk af ren evropæisk Byrd, der ere fødte i Koloniene. Efter Kuntze †††) kalder man paa Djava alle, der ere fødte paa Øen og som ere hvide eller gule af Farve, Kreoler. Det maa dog herved huskes, at Ordet er vandret ud fra Amerika, og det kan derfor ikke overraske, naar det paa mangt et Sted har faaet en mindre rigtig Betydning. Man kommer ellers ved alt dette til at tænke paa en af vore tidligere Geografier, hvori der saa kuriøst staar: „Enhver Evropæer, der er født i Amerika, kaldes en Kreol“, et Udtryk, som minder om et endnu kuriøsere, der staar i en anden af vore Geografier: „I Calcutta findes 300,000 Sjele, hvoraf de halve ere sorte“.

I en for kort siden udkommen Bog omtaler *E. v. Hesse Wartegg* det samme Spørgsmaal *†); Bogen er livlig og underholdende skrevet og indeholder mangan god Oplysning. Forfatteren gjør med Rette opmærksom paa, at Begrebet „Kreolerland“ ligesaa lidt som Begrebet „Østerland“ har bestemt afstukne Grænser. I de nord-

amerikanske Fristater bruger man Navnet „Kreol“ om alle de Folk i Louisiana, der ere af romansk Byrd; men de tyske Blade i Landene ved den mejicanske Bugt paa-staa, at der lige saa godt er tyske som franske eller spanske Kreoler; Negrerne paa Haiti kalde sig ogsaa med dette Navn.

Naar man sejler ned ad Mississippi og nærmer sig New Orleans, er man efter v. Hesse Wartegg i „det ægte Kreolerland“. Den nævnte By har altid været regnet som Hovedstaden i dette Land; men det kreolske Herredømme gaar nu sin Undergang i Møde. Grunden dertil er Krigen, som brød Slavernes Lænker og derved fratog Planterne deres Rigdom. De fleste Plantager faldt efter Krigen ned til en Tredjedel eller en Fjerdedel af deres tidligere Værdi, og mangan formuende Mand mellem Plantageejerne blev halvt om halvt til Tigger. Det kreolske Selskab har nu ogsaa trukket sig tilbage til de fornemme Dele af New Orleans, og det findes for Tiden kun i det halvt forladte franske Kvarter af Byen, medens det vegeterer hist og her paa Landet i Louisiana. Dette Landskab var en Gang et Helvede for Slavernes og et Paradis for deres Herrer; i vore Dage er Helvedet forsvundet, men det har taget Paradiset med sig.

De stolte kreolske Damer, der forud levede som Fyrstinder paa deres Plantager, ere nu detroniserede og vise sig sjælden i Selskab. Paa Gaderne i New Orleans komme de kun lidt, saa nær som i Karnevalstiden. Forfatteren, der havde Lyst til at se noget til det kreolske Liv, henvendte sig i den Anledning til forskjellige Anglo-Amerikanere, der dog kun gave ham et undvigende Svar, og til forskellige Tyskere, der lo ham ud og sagde, at der ikke mere fandtes Kreoler i Byen. Først senere fik han imidlertid at vide, at Kreolerne hade Anglo-Amerikanerne som Pesten, og at det ikke er muligt selv for de bedste iblandt disse at komme i Selskab med Kreoler. Han var dog saa heldig at faa en Indbydelse til det fornemste Kreolbal, der én Gang om Aaret holdes i New Orleans. Paa Balaftenen kom den gamle franske Koloniadel kjørende i Vogne, hvoraf de fleste dog kun vare lejede. Medlemmerne af Komiteen gjorde Honneurs paa en Maade, som om man var ved et evropæisk Hof og ikke i en amerikansk By, og man saa, at Adelen vel havde tabt i Glans, men ikke i sin Optæden. Her kunde man ogsaa faa Syn for Sagn om, at Kreolerindernes Skjønbed ikke er bleven overdreven. Det alvorlige, rolige Væsen, der ellers er særkjendeligt for disse Damer, var fuldstændig borte paa Ballet, og de dansede med en Lidenskab, der gjorde dem dobbelt tiltrækkende.

*) Efter Meddelelse af Landfysikus *Kalmer* paa Skt. Croix.

*) Perú. Reiseskizzen aus dem Jahren 1838—42. St. Gallen. 1846. I. S. 162.

**) Reise um die Erde. Reiseberichte eines Naturforschers. Leipzig 1881. S. 15.

†) l. c. S. 100.

††) Der Kreole. Berlin. 1848.

†††) l. c. S. 279.

*†) Mississippi-Fahrten. Leipzig. 1881.

Det fortælles almindelig i Louisiana, at Kreolinden kommanderer over sin Ægtehalvdel; men saa søger han til Gjengjæld Trøst hos Mulatinderne og Kvarteronerne paa Plantagerne. Naar Planterkassen forsvinder — hvad der vil ske inden ikke lang Tid — ville disse Blandinger imidlertid ogsaa blive sjældnere; thi Ægteskaber imellem hvide og Negre ere forbudte ved Lov i de sydlige Fristater, og Mulatter eller Kvarteroner regnes ikke for at høre til det gode Selskab, hverken hos de blanke eller hos Negrene. Selv de sorte Plantagenegre ere nemlig stolte af deres „rene Blod“ og vide at opregne deres Forfædre lige saa godt som de blanke.

Forfatteren gennemstrefede senere Plantageegnene i Louisiana, og kom da her i forskellige fornemme, kreolske Huse. Under Skyggen af to høje Magnolier hviler den kreolske Herskerinde i en Hængemaatte; hun ryger en Cigaret, og de lette Røgskyer tabe sig i Træernes mørke Løv. En Neger kommer løbende for at melde den fremmede: „Haho, Diana! Ceres!“ Negerinderne springe ud af Huset for at styrte til deres Herskerinde, og lidt efter kommer hun langsomt gaaende og hyder „velkommen“. Varmen er trykkende, og man føler sig vel i Husets gamle Saloner. Overalt ser man store Rum, gamle Billeder og gamle Møbler, som om man var i et fransk Slot fra fordums Tid. Hun lever meget alene, og dette i Forbindelse med den store Ro og den stærke Varme gjør, at hun er melankolsk; hun er derfor glad over, at der kommer en fremmed, som kan adsprede hende og fortælle hende noget om Paris, Evropa o. s. v. Kreolerindernes Skjønhed falmer ikke saa hastig, som man gjerne tror; de ere tidlig udvoxne, og de vedligeholde deres Skjønhed i lang Tid; det eneste Tegn paa, at de ældes, er deres Fylde. Der kommer kun sjælden Gjæster fra de nærliggende Plantager, og da ser man som Rester af Kolonialperioden gamle Stadskarosser med rigt Beslag; ved Bordet opvartes man af Negre med hvide Handsker, men deres Livré er mangen Gang lappet eller hullt.

Kreolerinderne ere svage Mødre, der slutte sig til deres Børn med en Kjærlighed, som grænser til Tilbedelse. Børnenes ringeste Ønsker blive opfyldte, saa vidt det er muligt, og før Krigen laa der Slaver i Dusinvis for deres Fødder; de bleve ogsaa opdragne i Ledigang og lærte intet. Hvad Under da, om de efter Krigen ere blevne et Bytte for de saakaldte Carpet-baggers (dette Ord betyder egentlig „Vadsække“, men bruges foragtelig om de professionelle Politikere fra Norden) eller for fiffige Yankee-Spekulanter? Alle Embeder ere ogsaa i fremmede Hænder, og Kreolerne have kun ét at gjøre, de maa lægge sig til at dø. Det Indtryk, man faar ved at færdes imellem disse Kreoler i Louisiana, kan altsaa,

som man ser, ikke være andet end nedtrykkende; thi Alting vidner om Forfald. Under disse Omstændigheder kun man ogsaa godt forstaa, at Sydstaternes Plantageejere ofrede Liv og Blod i Krigen mod Nordstaterne; thi Slaveriets Ophævelse var jo for dem det samme som deres egen Undergang.

I Modsætning til det her skildrede staa Forholdene f. Ex. paa Cuba; thi dér have Kreolerne, som nedstamme fra de fornemste adelige Slægter i Spanien, endnu deres Slaver. For Resten kunne disse spanske Kreoler heller ikke opnaa Embeder, i det disse forbeholdes Spaniere, som komme over fra Moderlandet, og de cubanske Kreoler leve saaledes kun som Plantere. Paa Cuba lige saa vel som paa de fleste andre Øer danne de blanke Damer vistnok det egentlige „Selskab“; men der er ogsaa mange, ja langt flere indfødte Damer, som ere mere eller mindre mørkt farvede og som ere af blandet Byrd. Disse kulørte holde sig for gode til at indgaa Ægteskab med Negre, og de længes efter de hvide Kreoler; men da nu ogsaa disse efter det, der én Gang er vedtaget af det gode Selskab, ikke kunne indgaa Ægteskab med kulørte, er det let at indse, hvilke sørgelige Samfundsforhold der opstaa heraf. Altid lystige og vel tilfredse, nøjsomme i Spise og Drikke leve disse farvede Kvinder et efter deres Forestillinger paradisisk Liv. Mulatterne og de hvide Mænd undgaa hinanden og komme ikke sammen uden i Forretninger; Mulatinderne derimod ere sande Snyltere hos de blanke. Overalt, hvor de blanke blande sig med Negre eller Indianere, som f. Ex. i Mejico, Perú og Mellemamerika, træde disse blanke ned til de lavere Racer og hæve dem ikke op til sig. Dersom den blanke Kreol havde Styrke nok til at undgaa de farvede Kvinder, vilde hans Udsigter være meget bedre end nu, hvor Alting tyder paa, at han ikke har lang Tid tilbage.

Saaledes omtrent lyder Ræsonnementet og til Dels Ordene hos v. Hesse Wartegg. Ved det her omhandlede føres Tanken helt naturlig hen paa det saa vigtige Spørgsmaal om Menneskets Oprindelse, og vi kunne ikke her ved undlade at gjøre opmærksom paa, at skjønt *Quatre-fages* i sit navnkundige Værk om Menneskets Enhed *) har samlet en Mængde Kjendsgjerninger til at oplyse, at Menneskene høre til én Art, kun i flere Racer, synes det os ikke, at det er lykkedes ham at *godtgjøre*, hvad han vil. Sikkert er det visselig, at blanke, Negre, Rødhuder o. s. v. kunne forplante sig med hinanden, og at det derved fremkomne Afkom er frugtbar; men det turde dog endnu være et Spørgsmaal, om disse Blandinger ere saa frugtbare som „de rene Racer“. I ethvert

*) *Unité de l'espèce humaine*. Paris. 1861.

Fald maa man ikke glemme, at Sagen for Amerikas Vedkommende, hvor Blandingen væsentligst er fremkommen, kun omspænder et Tidsrum af 400 Aar, og dette Tidsrum er jo meget ringe, naar man husker paa, hvor lang Tid der skal til for at frembringe alene 5—6 Slægtled af Mennesket*). Naar man ser efter hos Forfattere, der have opholdt sig længere Tid i Egne, hvor der findes mange Blandinger, træffer man jævnlig paa Ytringer, der tyde paa, at Blandinger ikke ere meget levedygtige, og dette kunde jo udlægges som Viduesbyrd for, at Menneskene udgjøre ikke Racer, men Arter. Overalt i Naturvidenskaben er der Punkter af allerstørste Vigtighed, som trænge til Opklaring og Bevisførelse, og dette er ikke saa underligt, naar man husker paa, at denne Videnskab ikke er mere end ét, højst to hundrede Aar gammel.

Spørgsmaalet om Kreolerne er naturligvis paa Grund af *Dansk-Vestindien* af ikke ringe Vigtighed for os, og vi meddele derfor til Slutning nogle Bemærkninger om Forholdene paa vore Øer. Ved at spørge danske Folk, der have levet længe i Dansk-Vestindien, og som altsaa kunne dømme paa en fordomsfri Maade om Forholdet imellem de kulørte og de blanke paa Øerne, faar man ud, at det er forbundet med Vanskelighed at omstyrte den Skranke, der i saa lange Tider har været oprejst imellem dem. Man maa nemlig ikke glemme, at den kulørte i Reglen er fremkommen ved en illegitim Forbindelse, altsaa ved et forargeligt Forhold, og at dette er noget, som for den enkelte kulørtes Vedkommende er aabenbart for alle i et saa lille Samfund som vort vest-

*) *Negre* bleve første Gang indførte til Antillerne 1501, fem Aar før Columbus døde, men kun i ringe Tal og uden hans Deltagelse; allerede 1503 vare de dog talrigere. I Aaret 1510, da den menneskekjærlige *Las Casas* læste sin første Messe i Amerika, befalede Kong Ferdinand, at der „for Bjærgværksdriftens Skyld skulde overføres 50 Negre til Haiti, da de indfødte ere svage paa Sjæl og Legeme“; 1511 tales der i et kongeligt Brev om, at man skal sende et større Tal af Negre til Antillerne, „fordi én Neger arbejder mere end fire Indianere“. Forslaget fra *Las Casas* om Negres Oversførelse skriver sig derimod først fra 1517, og man ser altsaa deraf, at han ikke har fremført noget nyt. Den store Anseelse, hvori han stod, har imidlertid støttet Sagen i høj Grad, og man kan derfor ingenlunde, hvad man ofte i den senere Tid har villet, frikjende ham for Skyld som den vigtigste Befordrer af den afskyelige Slavehandel. Se herom: *Alex. v. Humboldts Kritische Untersuchungen ueber die historische Entwicklung der geographischen Kenntnisse von der neuen Welt*. Berlin. 1852. Bd. II. S. 215. — I sin Tid har man tillagt *Las Casas* al Skylden, og senere er man gaaet til den modsatte Yderlighed.

indiske. Mange kulørte se udmærket godt ud og ere ikke til at skjelne fra blanke, med mindre man har vænnet sit Øje til at lægge Mærke til Ulighederne. Det fortælles ofte, at det Mærke paa den kulørte, der holder sig længst ved Blandingen, skal være en mørk Streg ved Roden af Neglene eller en lille Krølle i Nakken; men dette nægtes bestemt af Folk, der nøje kjende til Sagen. En hel Del kulørte se ogsaa ud som mørke Spaniere eller Franskmand. Imellem de kulørte Mænd paa vore Øer er der enkelte, som have faaet en god Opdragelse i en eller anden evropæisk By, og som i Evropa vilde gjøre en meget god Figur i Selskabet. I deres Hjem, hvor man nøje kjender deres Oprindelse, og hvor man véd, at de ere i nær Slægt med de og de kulørte Tjenestepiger o. s. v. er det derimod ikke saa underligt, om elegante Folk tage imod dem med en vis Tilbageholdenhed, ikke af Hensyn til deres Farve, men af Hensyn til deres andre Forhold. Over for de kulørte Mænd er Skyheden imidlertid nu stærkt ved at tabe sig; men over for de kulørte Damer er Sagen vanskeligere, og man har fra vore Øer mangan Fortælling om, at den blanke Dame har regnet den kulørte for at høre til en lavere Race, som ikke tør jævnføres med den blanke. Enkelte Gange har man dog haft Exempel paa, at en dannet blank Mand har ægtet en kulørt Dame; men dette er ikke altid heldigt, bl. a., hvad der er helt naturligt, paa Grund af den kulørtes Familieforbindelser. Et af de første Exempler paa et saadant Ægteskab foregik for langt over en Menneskealder siden, og den nu afdøde danske Præst, der foretog Vielsen, har fortalt nærv. Forf. derom. En Kjøbmand fra Flensborg, der havde sit eget Skib, blev i Dansk-Vestindien forelsket i en overmaade smuk, kulørt Dame, der var helt lys, og han dristede sig nu til det uhørte at ville ægte hende. Da Bryllupsdagen kom, og da han skulde i Land, opstod der en hæftig Orkan, saa at Vielsen ikke kunde afholdes, og det hed nu almindelig: „Det er Vorherres Finger, som har hindret Vielsen.“ Dagen efter foregik Vielsen imidlertid, og den lykkelige Brudgom rejste bort med sin smukke Brud. — Det ligger i Sagens Natur, at mangan kulørt i høj Grad maa opægges over Samfundsforhold, der uden hans egen Skyld sætte ham ned i en lavere Klasse, end der tilkommer ham i Følge hans Dygtighed og øvrige Egenskaber. *Gerhard Rohlfs* fortæller*) om en ung Neger, som han 1865 havde faaet til Gave i Mursuk i det sydlige Tripolis; Negren kom med til Berlin, hvor han paa Kongens Regning fik en udmærket Opdragelse, og hvor han, der

*) *Kufru*. Reise von Tripolis nach der Oase Kufru. Leipzig. 1831. S. 42.

trods sin mørke Farve var meget smuk, gjorde stormende Lykke som flot Danser paa de første Baller i Byen. Da Rohlf's 1878 rejste til Kufra, havde han Negeren med sig; men den stakkels unge Mand blev — hvad der er meget sjældent iblandt Negrene — afsindig, paa Grund af hans nærværende ringe Stilling i Sammenligning med al den Virak, han havde høstet i den preussiske Hovedstad; man bragte ham til Sindssygehuset i Ancona. Rohlf's gjør ved denne Lejlighed opmærksom paa, at man vel maa vogte sig for at føre Folk bort fra den Kreds, hvori de høre hjemme. En kulørt, der har faaet sin Opdragelse i Evropa, og som dér er bleven regnet for lige med os andre, maa vistnok helst blive herovre og ikke vende hjem, forudsat, at han ikke kan taale engang imellem at blive tilsidesat paa Grund af sin Byrd. Den i Paris en Gang afholdte Digter *Lacaussade*, der var en kulørt fra Bourbon, og som efter Tilbagekomsten til sin Fødest maatte lide meget, kun fordi han var kulørt, har meget smukt skildret sin Stilling i et Digt, hvori bl. a. siger:

„Sentir sous des serres cruelles
Mourir le dieu! Sentir et voir
Tomber les plumes de ses ailes
Sous le froid ciseau de devoir.

Et vivre avec des petits hommes
Marcher dans leurs sentiers étroits.
Grand dieu! pour ce peu que nous sommes
C'est trop d'une aussi lourde croix“*).

Det glædelige ved Forholdet mellem de kulørte og de blanke paa vore Øer er nu, at dette i de senere Aar er ved at undergaa en stærk Ændring til det bedre, og enhver Menneskeven maa være meget tilfreds dermed. Kommer den Tid, da der i vort lille vestindiske Samfund findes en hel Del kulørte, der forene Dannelse med de øvrige Egenskaber, som kræves for at høre med til „Selskabet“, vil Skranken uden Tvivl ogsaa falde bort. Man maa imidlertid herved kun huske paa, at der skal Tid til alt, og at det gaar her ligesom med saa meget andet i Verden: en Skik kan være nok saa taabelig, og den holder sig dog, en Fordom kan være nok saa forkastelig, og den kan ikke overvindes; — der skal mangen Gang Slægtfølger til for at udrydde det, som har udviklet sig i Slægtfølger.

*) At føle Gud dø under de grusomme Kløer. At føle og se Fjerene falde af sine Vinger under Pligtens kolde Mejsel. Og at leve med disse usle Folk, og at vandre paa deres snævre Stier. Store Gud! det er et altfor tungt Kors selv for mig, saa lidt jeg end gjælder.

Insekt- og ormeædende Folk,

af A. Feddersen, Adjunkt i Viborg.

Saadanne Folk træffer man kun omtalt i Meddelelser fra uciviliserede eller halvtciviliserede Egne eller fra Lande med en saa mærkelig Kultur som Kinas og Japans. Hvirveldyr, Krebsdyr og Bløddyr spises almindelig over hele Jorden, hvorimod Mennesket i Reglen ligesom har en vis Afsky for at nyde Insekter og Orme. I hvert Fald kan man gjennemse adskillige paalidelige Rejseberetninger eller Specialværker over Menneskets Føde uden at finde mange Undtagelser fra Reglen; ikke engang i Værker, som særlig søge at fremhæve Menneskets mærkeligste og mest afvigende Næringsæmner, opregnes noget større Tal af Insekter eller Orme, der jævnlig fortæres af det*).

Det er imidlertid for saa vidt ikke vanskeligt at

*) P. L. Simmonds. *Curiosities of food*. London. 1859. —
J. L. Soubeiran. *Curiosités de l'alimentation*. Paris. 1871.

fatte, hvad Grunden er til den ringe Brug, Mennesket ligefrem har af de to nævnte Dyreklasser. Det er nemlig just ikke altid Dyrenes Udseende eller vor Afsky for dem, som holder os fra at spise dem; men hovedsagelig det, at de gjerne ere smaa eller lidet kjødfulde, saa vel som ogsaa, at de kun i enkelte Tilfælde træffes i saa stor Mængde, at de kunne forslaa noget. Af Leddyrenes Række undlader man jo ikke at spise den store Hummer, de flokkevis levende Rejer eller de træge, tit edderkoplignende Krabber. Derfor ere store Hummere, Languster og Krabber overalt meget søgte som Fødeæmne, og alle spise gjerne Rejernes lækre Kjød, ja! i Kina spiser man endog levende Krabber. Siden Hermetikken rigtig har udviklet sig, ere henkogte Krebsdyr blevne stærkt søgte overalt paa Jorden, og der udsendes hvert Aar Millioner af Blikdaaser med Kjød af Krebsdyr. Den amerikanske Forretning i konserveret Hummer er endog